

MAYIS 2019

Takvim ve Öngörüler

- Dünya Ekonomisi Daha Yavaş Büyüyecek
- ABD ile Çin Anlaşmaya Yakınlar
- Brexit'de Son Dönemeç
- Ekonomide Dengelenme Gecikiyor
- İstanbul Seçimlerinin İptali Ekonomide Sıkıntı Yaratır

İçindekiler:

Beklentiler	1
Takvim	2
Öngörüler	3
Blgj Yönetimi	4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Büyümede Aşağı Yönlü Güncellemeler

Nisan ayında IMF-Dünya Bankası toplantılarında açıklanan dünya ekonomisi görünümü raporunda küresel ekonomik büyüme yüzde 2,7 olarak aşağı yönlü güncellenmiştir. Aşağı yönlü güncellemede gelişmiş ekonomilerdeki yavaşlama etkili olmuştur. 2019 yılında gelişmiş ülkelerde büyüme yüzde 1,8, gelişen ülkelerde ise yüzde 4,4 olarak beklenmektedir. Aşağı yönlü güncellemelere karşın ilk çeyrekte ABD ekonomisinin yüzde 3,2, Çin ekonomisinin ise yüzde 6,4 büyümesi ümit vermiştir.

ABD ile Çin Anlaşmaya Yakın

Küresel ekonomide ivme kaybına yol açan korumacılık politikalarının geleceğini belirleyecek olan ABD-Çin ticaret görüşmelerinde sona yaklaşmaktadır. Aralık ayından bu yana süren görüşmelerde anlaşmaya yakın olunduğu görülmektedir. Anlaşma sağlanması halinde mevcut önlemler kaldırılacaktır. Anlaşma küresel ekonomi ve ticarete de yeniden ivme kazandıracaktır. Anlaşma sağlanması halinde emtia ve metal fiyatlarında da artışlar beklenmektedir. Aksi olması halinde tüm emtia fiyatlarında yeni düşüşler yaşanacaktır.

Brexit ve İran'a Yaptırımlar

Küresel ekonomide 2019 yılına ait risklerin başında gelen Brexit konusunda İngiltere 22 Mayıs'a kadar 2 anlaşmayı onaylayarak anlaşmalı ayrılığın yolunu açmaya çalışacaktır. Aksi takdirde İngiltere 23-26 Mayıs tarihlerinde Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılmak zorunda kalacaktır ve süreç daha da karmaşık hale gelecektir. ABD'nin 2 Mayıs tarihinde İran'a yönelik başlayan yeni yaptırımları ise İran ekonomisini olumsuz etkileyecektir. İran'a yaptırımlar Ortadoğu'daki dengeleri ve daha da ötesinde küresel dengeleri etkileyecektir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Ekonomide Dengelenme Gecikiyor

Yeni ekonomi programının önceliği 2019 yılında ekonomide dengelenme sağlanması olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede dış ticaret açığı ile cari işlemler açıklarında önemli iyileşme sağlanmaktadır. Ancak bu iyileşmeler ekonomideki sert daralma ile sağlanmaktadır. Kamu mali disiplini tarafında bütçede yılın ilk üç ayında açık yüzde 267 artmıştır. Enflasyon tarafında üretici fiyatlarında yeniden artış eğilimi başlarken, gıda fiyatlarında da artış hızlanmıştır. Faiz oranlarında ise yeniden artışlar yaşanmaktadır. Ekonomide dengelenme hedeflenen bir çok göstergede iyileşme gecikmekte ve yeniden bozulmalar ortaya çıkmaktadır.

Borç Yenilemeler ve Döviz Rezervleri Karmaşası

Nisan-Temmuz dönemi özel sektörün dış borç geri ödemelerinin en yüksek olduğu aylardır. Bu aylarda özellikle

bankaların sendikasyon kredilerinin yenilemeleri bulunmaktadır. Bankaların kredi yenilemelerinden imtina ettikleri görülmektedir. Nisan ayında 5,1 milyar dolar geri ödemedeki sadece 1,1 milyar doları yenilenmiştir. Bankalar küçülmeyi ve döviz risklerini azaltmayı tercih etmektedir. Kredi yenilemelerin sınırlı kalması döviz rezervlerinde de düşüşe yol açmaktadır. Merkez Bankası net döviz rezervleri 11 milyar dolara gerilemiştir. Bu rezervin swap kaynaklı olup olmadığı da ayrıca tartışılmaktadır. Tüm bu gelişmeler Türk lirasında değer kaybına yol açmaktadır.

Siyasi Belirsizlik Sürüyor

İstanbul seçimlerine yönelik itirazların inceleme ve değerlendirmesi sürmektedir. Bu konuda Yüksek Seçim Kurulu'nun alacağı nihai karar beklenmektedir. Sürecin uzaması siyasi belirsizliği ve tartışmaları arttırırken

ekonomik beklentiler de olumsuz etkilenmektedir. İstanbul seçiminin tekrarlanması kararı alınması halinde ortaya çıkacak koşullar ekonomiyi daha da olumsuz etkileyecektir. Seçimin yenilenmesi kararı özellikle zaten yükselmekte olan döviz kurlarının ve faizlerin sıçramasına yol açacaktır.

ABD İlişkilerde Kritik Dönemece Girildi

ABD ile ilişkilerde biriken sorunların akıbetine yönelik olarak kritik bir dönemece girilmektedir. Kritik dönemde belirleyici S-400 füzeleri konusu olacaktır. ABD bu konuda Türkiye'ye yeni yaptırımlar uygulayabilecektir. Yaptırımların ekonomik boyutu daha ağırlıklı olacaktır. ABD ile ayrıca İran'a petrol yaptırımları ve Suriye ile PKK/YPG konularında da derin görüş ayrılıklarına çözüm arayışları sürecektir. Mayıs-Haziran aylarında ekonomide ABD ile ilişkiler kaynaklı yeni dalgalanmalar yaşanması olasılığı yüksektir.

MAYIS 2019 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
		1 FED ABD MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	2 TÜRKİYE ÇİN AB ABD İNSANAY PM-İSM İMALAT VERİLERİ TÜRKİYE MART AYI MOTORLUKARA TAŞITLARI VERİSİ BOE İNGİLTERE MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	3 TÜRKİYE İNSANAY TÜFE-ENFLASYON YURTİÇİ ÜREVERİSİ ABD İNSANAY İŞSİZLİK VERİSİ FITCH TÜRKİYE DEĞERLENDİRMESİ	4	5
6 AVRUPA MART AYI PERAKENDESATIŞ VERİSİ	7	8	9	10	11	12
13 TÜRKİYE MART AYI CARI AÇIK VERİSİ	14 TÜRKİYE MART AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ AVRUPA MART AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 TÜRKİYE MART AYI PERAKENDESATIŞ VERİSİ TÜRKİYE ŞUBAT AYI İŞSİZLİK VERİSİ ABD İNSANAY PERAKENDESATIŞ VE SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	16 TÜRKİYE İNSANAY KONUT SATIŞ VERİSİ	17	18	19
20	21 TÜRKİYE MAYIS AYI TÜKETİCİ GÜVEN İNDEKSİ TÜRKİYE YAPI İZİNİ STATİSTİKLERİ 2019 1.Ç	22	23 TÜRKİYE MAYIS AYI REEL KESİM VE SEKTÖREL GÜVEN İNDEKSİLERİ TOMB MAYIS AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	24	25	26
27	28 TÜRKİYE MAYIS AYI EKONOMİK GÜVEN İNDEKSİ	29	30	31 TÜRKİYE GSİHİ 1. ÇEYREK BÜYÜME VERİSİ	31 TÜRKİYE İNSANAY MOTORLUKARA TAŞITLARI VERİSİ TOMB FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU	31 TÜRKİYE İNSANAY DİŞTİCARET VERİSİ
İran'a başlayacak yeni yaptırımlar orta doğuda yeni gerginliklere yol açabilir İstanbul seçimleri iptal edilirse gündem tamamen siyasete dönecek 23-26 mayıs tarihlerindeki Avrupa Parlamentosu seçimleri Avrupa siyasetini şekillendirecek Suriye'de idlib ve kuzey bölgesi riskleri devam ediyor						

Mali Göstergelerde Öngörüler

- **Türk Lirasında Değer Kaybı Kalıcı Olabilir**
- **TL Faizler Yeniden Yükseliyor**
- **Dolar Güçleniyor**
- **ABD Petrol Fiyatlarını 70 Dolar Seviyesinde Tutuyor**

Türk Lirasında Değer Kaybı Sürecektir

Türk lirası son iki ayda yüzde 10 değer kaybetmiştir. Öncelikle ekonomide yaşanan sorunların çözümüne yönelik olarak atılan adımlar yeterli olmamaktadır. Siyasi belirsizlik halen sürmektedir. Dış politika kaynaklı riskler de artmaktadır. Döviz rezervlerindeki kargaşa ve yurtdışı borçların sınırlı ölçüde yenilenmesi de Türk lirasına değer kaybettirmektedir. Merkez Bankası'nın sıkı duruşuna ilişkin endişeler de Türk lirasını zayıflatmaktadır. Türk lirası üzerinde değer kaybı baskısı sürecektir. Risklerin hayata geçmesi ise sıçramalar yaratacaktır.

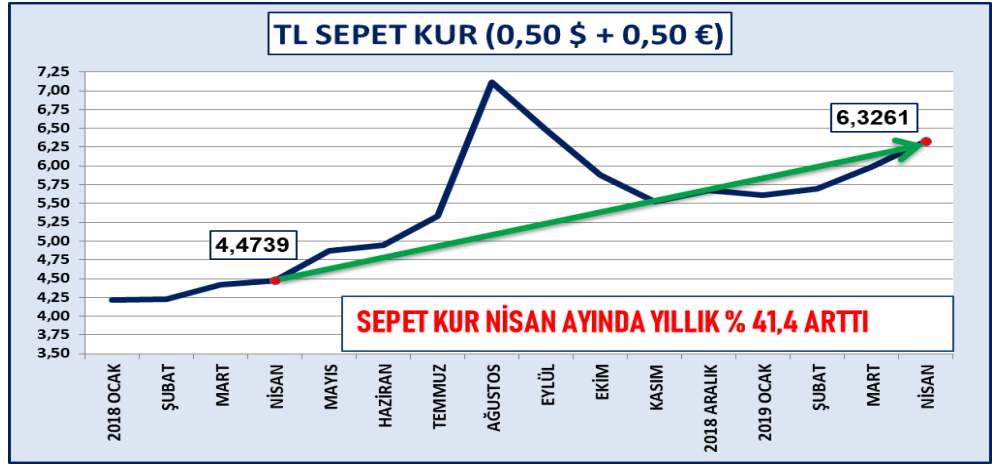
TL Faizlerde Sert Artış

Türk lirası faizlerde yerel seçimler sonrası sert artışlar yaşanmaktadır. Yerel seçimler öncesi baskı ve telkinler ile düşürülen TL faiz oranları seçimler sonrası piyasa dinamikleri içinde normalleşmeye başlamıştır. TL ticari kredi faizleri yüzde 27'ye yaklaşmıştır. 2 yıl vadeli bono faizleri yüzde 24 seviyesindedir. Bankaların yeniden TL kaynaklara dönmeleri ile mevduat faizleri de artmaktadır. Enflasyondaki katılık ve diğer riskler de göz önüne alındığında TL faizlerde artış sürecektir.

Emtia Fiyatları Anlaşmayı Bekliyor

Emtia fiyatları yeni yılın başından itibaren durağanlaşmıştır. Tüm emtia fiyatları ABD ile Çin arasındaki ticaret görüşmelerinin sonuçlanmasını beklemektedir. Müzakerelerin uzaması ile fiyatlar da yön bulmakta zorlanmaktadır. Anlaşma sağlanması halinde emtia fiyatlarının ortalama yüzde 15-20 arasında artması aksi halde ise benzer oranlarda gerilemesi beklenmektedir. Petrol fiyatları ise İran ve Venezuela gelişmelerine rağmen ABD tarafından 70 dolarlar seviyesinde tutulmaktadır.

Türk Lirası Sepet Kur Yeniden Yükseliyor”

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

İktisadi faaliyetlerde nisan ayında mevsimsellik etkisi ile sınırlı bir artış yaşanmıştır. Buna paralel olarak güven ve beklentilerde de yine sınırlı iyileşmeler yaşanmıştır. İktisadi faaliyetlerde dipten dönüş işaretleri kuvvetlenmektedir. Ancak iktisadi faaliyetler genel seviyesi halen oldukça düşük gerçekleşmektedir. İktisadi faaliyetlerin üretim tarafında imalat sanayi kapasite kullanım oranı 0,7 puan artarak yüzde 75,0'e yükselmiştir. Buna karşın İstanbul Sanayi Odası sanayi PMI verisi 0,4 puan düşerek 46,8'e gerilemiştir. Üretimdeki gerilemede özellikle yeni iç siparişlerdeki yetersizliği etkili olmuştur. İhracat siparişlerdeki yavaşlama ise daha sınırlı kalmıştır.

Hizmetler, perakende ve inşaat sektörlerinde işler nisan ayında mevsimsellik ile sınırlı bir artış göstermiştir. Turizm hizmetler sektöründe toparlanmayı sürüklemektedir. İnşaat sektöründe mevcut inşaat işlerinde sınırlı artış

yaşanmıştır. Perakende sektöründe ise yeni sezon açılışın rağmen faaliyetler durağan kalmıştır. Otomotiv, konut ve dayanıklı tüketim malları ile tüketici elektroniği satışlarında ise gerileme sürmektedir. Nisan ayında otomobil ve hafif ticari pazarı nisan ayında yüzde 56,5 daralmıştır. Konut satışlarında da düşüş yaşanmıştır. Beyaz eşya, mobilya ve özellikle tüketici elektroniği satışları geçen yılın altında kalmaya devam etmektedir. İhracat artış hızı da yavaşlamıştır. Yılın ilk üç ayda yüzde 2,3 artan ihracat nisan ayında da durağan bir performans göstermiştir. İthalattaki sert düşüş ise sürmektedir. İktisadi faaliyetlerin halen zayıf kalması ithalat talebini ötelemektedir. Banka kredilerindeki genişleme de nisan ayında yavaşlamıştır. Yılın ilk üç ayda özellikle kamu bankaları

tarafında sağlanan kredi genişlemesi nisan ayında durağanlaşmıştır. Bankalar kredi faiz oranlarını da artırmışlardır. Kredi faizlerindeki artış talebi de sınırlamaktadır. Reel kesimde üretim maliyetlerinde artış yeniden hızlanmaya başlamıştır. Döviz kurlarındaki artışlar ile nisan ayında temel girdilere yapılan zamlar neticesinde maliyet artışları reel sektörü olumsuz etkilemeye başlamıştır. Reel sektör finansal sıkışıklık, maliyet artışları, zayıf iç talep ve görece canlı dış talepten oluşan zorlu koşullar içinde faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir. Mayıs ve haziran ayları geleneksel ramazan ve bayram etkilerinin yaşanacağı aylar olacaktır. İçeride iktisadi faaliyetlerin daha da yavaşlaması iç talebinde geleneksel alanlara kayması beklenmektedir. İstanbul seçimlerinin yenilenmesi ise iktisadi faaliyetlerde yeni bir dip yaşanmasına neden olacaktır.

- **İktisadi Faaliyetlerde Küçülme Yavaşlayarak Sürüyor**
- **İmalat Sanayi Üretiminde Düşüş**
- **İç Pazarda Talep Zayıf Kalmaya Devam Ediyor**
- **Mayıs ve Haziran'da Geleneksel Ramazan ve Bayram Hareketi Beklentisi**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

E-MAIL:
info@esdh.com.tr

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

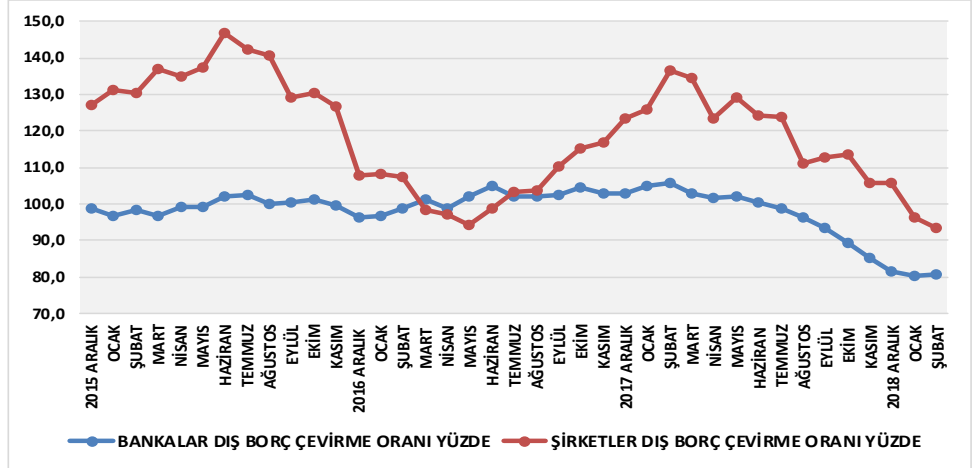
Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Web Adresi
www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi

DIŞ BORÇ ÇEVİRME ORANLARI

- Nisan-Temmuz döneminde bankalar ve reel sektör şirketlerinin yüklü geri ödemeleri bulunmaktadır. 4 ay boyunca toplam 26,8 milyar dolar geri ödeme yapılacaktır. Bunlardan önemli bir bölümü yenilenmeye çalışılacaktır.
- Bununla birlikte geçen yılın Ağustos ayından itibaren finansal kurumların borç çevirme oranı düşmektedir. Şubat ayı itibariyle dış borç çevirme oranı (6 aylık birikimli) yüzde 80'nin altına inmiştir.
- Bankalar yüksek maliyetleri ve yurtiçindeki daralma nedeniyle dış borçlarını yenilemekte istekli değildir. Döviz tevdiat hesaplarındaki artışlar bankalara yeterli döviz likiditesi sağlamıştır. Ancak dış borçların yenilenmemesi kredi olanaklarının azalması anlamına gelmektedir.

TEMEL GÖSTERGELER

	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	MART	NISAN
Dolar/TL	6,5616	6,0010	5,5080	5,1663	5,2905	5,2203	5,3273	5,6386	5,9671
Euro/TL	7,6566	6,9631	6,2486	5,8784	6,0530	5,9979	6,0685	6,3302	6,6851
Euro/Dolar	1,1604	1,1605	1,1312	1,1320	1,1470	1,1449	1,1372	1,1219	1,1215
MBPpolitika Faizi %	17,75	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00
Gösterge Tahvil Faizi %	26,73	25,82	24,42	20,26	19,73	18,39	18,79	21,19	22,88
Cari Açık Yıllık Milyar \$	51,8	45,5	39,0	33,5	27,2	20,8	17,0		
TÜFEYıllık %	17,90	24,52	25,24	21,62	20,30	20,35	19,67	19,71	19,50
Toplam Krediler Milyar TL	2.772,0	2.655,5	2.549,8	2.452,0	2.461,8	2.374,0	2.405,1	2.513,8	2.535,5
Brent Petrol Varil Dolar	77,71	82,73	75,47	59,46	53,80	60,84	66,31	67,21	70,91
Dow Jones Endeksi	25.965	26.458	25.116	25.538	23.327	25.000	25.916	25.929	26.593
BST-100 Endeksi	92.723	99.957	90.201	95.416	91.270	104.074	104.530	93.784	95.416